

**اقدامات آمادگی و پاسخ حوزه بهداشت
در حادثه مسمومیت با مواد ناشناخته در اماکن عمومی و آموزشی**

اسفند ماه ۱۴۰۱

(نسخه اول)

معاونت بهداشت

اقدامات آمادگی و مدیریتی

- انجام هماهنگی با مسئولین ادارات کل شهرستان به منظور تسهیل گری در خصوص حضور و ارائه کارکردهای تیم ارزیابی و پاسخ سریع بهداشتی در مدارس و اماکن دچار حادثه
- استفاده همه اعضای تیم ارزیابی و پاسخ سریع از کاور مدیریت خطر بلایا و نصب اتیکت شناسایی
- تعیین یک نفر از اعضاء تیم بعنوان هماهنگ کننده تیم با فرماندهی حادثه و نیز سایر نیروهای حاضر در صحنه از جمله اورژانس ۱۱۵ و یا نیروهای امنیتی و انتظامی
- معرفی خود به مدیر مدرسه و یا مسئول اماکن تحت تاثیر به محض ورود در صحنه حادثه
- همراه داشتن و استفاده از تجهیزات حفاظت فردی از جمله ماسک (ترجیحا N95) و دستکش برای اعضا تیم
- حفظ آرامش و خونسردی هنگام ارائه کارکردها
- عدم دخالت در امور سایر ادارات و نیروهای امدادی
- ارائه کارکردهای تخصصی مربوط به هر یک از اعضا در محل حادثه
- تحویل گزارشات و اطلاعات به هماهنگ کننده تیم
- تهیه لیست مدارس منطقه همراه با آدرس و شماره تماس مدیران مدارس
- تشکیل جلسات هماهنگی و جمع بندی با حضور مدیریت و معاونت شبکه و اعضای تیم ارزیابی و پاسخ سریع بهداشتی
- عدم انجام هرگونه مصاحبه و ارائه اطلاعات جمع آوری شده
- رعایت سطح بندی اطلاعات
- تعیین و تدوین برنامه زمان بندی برای اعضای تیم
- اقدام در جهت دسترسی جمعیت به محتواها و مطالب آموزشی مورد تایید
- تهیه و جمع بندی مستندات مربوط به ارائه کارکردها

کارکرد بهداشت حرفه ای

معاونت بهداشت

- حضور در صحنه حادثه با دستور فرمانده حادثه بعنوان عضو تیم ارزیابی و پاسخ سریع بهداشتی
- تکمیل چک لیست شناسایی ماده شیمیایی (در خصوص علائم ناشی از مسمومیت توجه شود علائمی که بیشتر مشترک هستند و ناشی از استرس نمی باشند در نظر گرفته شود)
- اندازه گیری گاز و بخارات کلر، آمونیاک، فسفین و نیتروژن اکساید در چند نقطه از منبع حادثه در ارتفاعات کف زمین، روی نیمکت، نزدیک به سقف و در کنار رادیاتورها
- پیگیری و اطمینان از تهیه و ارسال نمونه خون و ادرار مصدومین بستری شده در بیمارستان به آزمایشگاه معرفی شده توسط معاونت درمان قبل از تزریق سرم
- شهرستانهایی که دارای دستگاه فوچک هستند ملزم می باشند دستگاه مرتب شارژ و آماده به استفاده باشد و در زمان نیاز نیز در اختیار شهرستانهای همجوار در اسرع وقت قرار دهند.
- تحویل اطلاعات جمع آوری شده به هماهنگ کننده تیم ارزیابی و پاسخ سریع بهداشتی جهت ارسال یک گزارش از شبکه به سطح بالاتر
- توصیه و تاکید بر استقرار کلیه دانش آموزان در حیاط مدرسه و در هوای باز
- توصیه به شستشوی پوست قسمت‌های بدون پوشش بدن مثل دست و صورت کلیه دانش آموزان با آب به مدت ۲۰ دقیقه (توجه شود که از هیچگونه مایع شوینده استفاده نشود)
- توصیه به خارج شدن لباس های افراد دارای علامت مسمومیت به نحوی که با سر و صورت تماس نداشته باشد و عدم تماس سایر افراد دیگر با لباس های آلوده احتمالی
- عدم توصیه به مصرف آب و هرگونه مایعات بدون تجویز پزشک و یا تیم اورژانس
- عدم توصیه به استفاده از دستمال خیس به منظور جلوگیری از ورود آلاینده شیمیایی به بدن
- هماهنگی و آموزش کلیه مدیران در خصوص تخلیه دانش آموزان از محل مواجهه
- آموزش در خصوص خاموش نمودن سیستم تهویه و بستن درب و پنجره محل های مواجهه بعد از تخلیه برای نمونه برداری های مورد نیاز

معاونت بهداشت

- آموزش در خصوص خود داری کردن از روشن کردن آتش با چوب، کاغذ و... به منظور کاهش عوارض

مسمومیت

کارکرد بهداشت محیط

-حضور در صحنه حادثه با دستور فرمانده حادثه بعنوان عضو تیم ارزیابی و پاسخ سریع بهداشتی

-بازرسی کلیه عوامل محیطی با تأثیر احتمالی بر روی سلامتی شاکیان (کنترل شرایط کلی تهویه، آب و مواد

غذایی) مورد بازرسی

-آموزش مدیران و متصدیان اماکن عمومی و آموزشی برای مقابله با حوادث احتمالی از جمله استفاده اجباری از

ماسک سه لایه در زمان حضور در محل

-نمونه گیری از آب و مواد غذایی مشکوک و ارسال به آزمایشگاه مربوطه (آب به مرکز بهداشت استان، مواد

غذایی به آزمایشگاه معاونت غذا و دارو)

-تحویل اطلاعات جمع آوری شده به هماهنگ کننده تیم ارزیابی و پاسخ سریع بهداشتی جهت ارسال یک

گزارش از شبکه به سطح بالاتر

کارکرد مبارزه با بیماریها:

-حضور در صحنه حادثه با دستور فرمانده حادثه بعنوان عضو تیم ارزیابی و پاسخ سریع بهداشتی

-بررسی صحنه حادثه و تهیه اطلاعاتی از جمله:

*تعداد دانش آموزان علامت دار

* تعداد کلاس های تحت تاثیر حادثه و زمان وقوع آن

*تعداد موارد اعزامی به بیمارستان

*وضعیت کادر مدرسه

* ثبت مشهودترین علائم مشاهده شده از قبیل(احساس تنگی نفس، تب ، آبریزش و سوزش چشم، سرفه،

احساس گزگز اندام ، ضعف،شلی و یا فلج اندام)

معاونت بهداشت

پیگیری کلیه افراد دارای علامت تا ۲۴ ساعت بعد از ترخیص و در صورت باقی ماندن هرگونه علائمی ضمن ثبت در سامانه به آنکال بیماریها مرکز بهداشت استان اطلاع رسانی شود.

- تحویل اطلاعات جمع آوری شده به هماهنگ کننده تیم ارزیابی و پاسخ سریع بهداشتی جهت ارسال یک گزارش از شبکه به سطح بالاتر

کارکرد سلامت نوجوانان و مدارس:

- هماهنگی با اداره آموزش و پرورش شهرستان درخصوص اطلاع رسانی حوادث مرتبط با مسمومیت های اخیر به حوزه بهداشت و همکاری همه جانبه با تیم ارزیابی سریع شبکه بهداشت و درمان در مدرسه های درگیر حادثه

- هماهنگی با سازمان های برون بخشی (آتش نشانی و هلال احمر) جهت بررسی و آموزش ایمن ترین راه و نیز روش تخلیه اضطراری در صورت نیاز بویژه در مدارس با ازدحام بالا

- آموزش فرایند اقدامات مورد نیاز در مسمومیت به مدیران مدرسه

- گزارش تلفنی از مورد مسمومیت در دانش آموزان و اقدامات انجام شده به گروه سلامت نوجوانان جوانان و مدارس استان

- پیگیری حمایت های سلامت روان به افراد مواجهه یافته در صورت نیاز

نکات آموزشی مورد نیاز در رابطه با اقدامات مورد نیاز در مدرسه و منزل پس از وقوع حادثه :

- شستشوی لباس ها و عینک و وسایل قابل شستشویی که در محل حادثه همراه فرد بوده است.

- از نظر پزشکی این مواد معمولاً با آب شسته می شوند. فرد دارای علائم مسمومیت و مواجهه یافته بهتر است استحمام معمولی انجام دهد.

- با توجه به شواهد موجود فعلی جای نگرانی برای مادران باردار، نوزادان، کودکان و نیز افراد دارای بیماری زمینه ای در خانواده با تماس با دانش آموزان مواجهه یافته بعد از تعویض لباس ها و استحمام وجود ندارد.

- در صورتی که دانش آموز، بیماری زمینه ای قلبی و یا تنفسی دارد و در معرض مسمومیت های اخیر در مدارس بوده است تاکید گردد در صورت مشاهده هر گونه ناخوشی به پزشک مراجعه نماید.

معاونت بهداشت

- با توجه به شواهد موجود فعلی فضا و محیط کلاس و مدرسه نیاز به پاکسازی و آلودگی زدایی خاصی نداشته و با باز بودن درب و پنجره ها محیط ایمن می گردد.
- به علت احتمال آلودگی لباس های افراد نزدیک به عامل محرک باید لباس ها شسته شود چون ممکن است دوباره بر اثر تماس با لباس، همان علایم تشدید شود.
- جهت ایمنی نیروهای امدادی در محل حادثه ماسک (ترجیحا N95) و دستکش مورد نیاز می باشد.

چک لیست شناسایی ماده شیمیایی
معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
مرکز بهداشت شهرستان.....

۱. نام مدرسه: ۲. آدرس:
۳. نام مدیریت: ۴. شماره تماس:
۵. تعداد دانش آموزان: ۶. تعداد کل کلاسهای آموزشی:
۷. تعداد کلاسهایی که دچار مسمومیت شده اند: ۸. تعداد دانش آموزان مسموم شده:
۹. تعداد دانش آموزان اعزام شده به مراکز درمانی: ۱۰. نام مرکز درمانی:
۱۱. آیا کلاس یا کلاسها دارای پنجره بوده است؟ ۱۲. آیا در هنگام مسمومیت پنجره ها باز بوده اند:
۱۳. نوع سیستم گرمایشی مدرسه: ۱۴. آیا در هنگام بروز حادثه سیستم گرمایشی روشن بوده است؟
۱۵. تاریخ حادثه: ۱۶. نام و نام خانوادگی تکمیل کننده فرم:

(ب) خواص شیمیایی

۱. حالت ماده

- جامد جامد پودری کریستالی جامد فلزی
- جامد پودری مایع مایع چسبناک
- گاز مایع شده گاز

۲. رنگ

- بدون رنگ سیاه آبی خاکستری قهوه ای
- سبز نارنجی سبز قرمز
- سفید بنفش

۳. وضوح (روشنی)

- شفاف تیره و گرفته مثل ابر مات

(پ) نشانه ها و علامتها

۱. دمای بدن

- احساس سرما افزایش دمای بدن کاهش دمای بدن لرز

۲. پوست

- تاوول سیانوزه خشکی پوست خارش

معاونت بهداشت

- زردی پوست   گزگز و بی حسی   رنگ پریدگی   لایه لایه شدن پوست
 کهمیر   سوختگی پوست   قرمزی پوست   تورم پوست
 تعریق

۳. چشم ها

- حساسیت و قرمزی   تورم   حساسیت به نور   تنگی مردمک
 گشادی مردمک   ریزش اشک   اختلال در دید   کاهش دید

۴. بینی

- خونریزی   آبریزش   تحریک بینی   عطسه

۵. دهان

- سرفه / خفگی   تحریک دهان   ترشح آب دهان و بزاق دهان
 خشکی دهان و گلو   تحریک گلو

۶. سیستم تنفسی

- تنفس نامنظم   تنفس آهسته   تنفس سریع   تنگی نفس   خس خس سینه
 هیپوکسی / سیانوزیس   تنفس نامنظم   عطسه کردن   ایست تنفسی   ادم ریوی
 ناراحتی قفسه سینه   تحریک و حساسیت   سرفه و خفگی   سرفه خونی   تحریک و سوزش تنفس

۷. علائم قلبی عروقی

- آریتمی   برادیکاردی   درد قفسه سینه   فشار خون
 افت فشار خون / شوک   سیانوز / هیپوکسی   افزایش ضربان قلب

۸. دستگاه گوارش

- ناراحتی شکمی   اتساع شکمی   اسهال
 تهوع   بی اختیاری ادرار   سوزش ادرار
 خون در ادرار   استفراغ   استفراغ خونی